Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000288

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-06-2025

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ МОН №1329 від 07.10.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Железняков Олександр Юрійович
2. Oleksandr Zhelezniakov

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-4667-9191

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 14.01.01

Назва наукової спеціальності: Акушерство та гінекологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 20-06-2025

Спеціальність за освітою: лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Комунальне некомерційне підприємство Харківської обласної ради "Обласна клінічна лікарня"

Код за ЄДРПОУ: 02003563

Місцезнаходження: пр-т. Незалежності, 13, Харків, Харківський р-н., 61058, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.003.03

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.48.11

Тема дисертації:

1. Проблема гестаційного цукрового діабету у вагітних із ожирінням в умовах воєнного стану
2. The problem of gestational diabetes mellitus in obese pregnant women under martial law

Реферат/анотація:

1. У дисертації представлено теоретичне обгрунтування і практичне вирішення наукової проблеми сучасного акушерства щодо зниження акушерських та перинатальних ускладнень шляхом визначення нових ланок патогенезу, оптимізації ведення вагітності та розродження жінок із гестаційним цукровим діабетом та ожирінням в умовах військової агресії, удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів. До дослідження було залучено 244 вагітних жінки, з яких були сформовані чотири клінічні групи: 1 група - 66 (27,1%) вагітних з ожирінням, 2 група - 72 (29,5%) вагітні з гестаційним цукровим діабетом, 3 група - 76 (31,1%) вагітних з поєднаним перебігом гестаційного цукрового діабету та ожиріння, 4 (контрольна) група - 30 (12,3%) практично здорових вагітних. Проведено аналіз епідеміологічних даних медичної документації 6303 вагітних, які спостерігалися та були розродженні в КНП ХОР «Обласна клінічна лікарня» за 2020-2023 роки, проаналізовано перебіг вагітності, ускладнення, фактори ризику гестаційного цукрового діабету у 201 жінки з ожирінням та гестаційним цукровим діабетом. Наукова новизна і практичне

значення дисертаційної роботи полягає в тому, що вперше в Україні на клінічному матеріалі, був проведений порівняльний аналіз стану вагітної, перебігу вагітності, пологів та післяпологового періоду, акушерських та перинатальних ускладнень у жінок із гестаційним цукровим діабетом на тлі ожиріння до початку воєнних дій та під час військової агресії в прифронтовій зоні. За результатами ретроспективного аналізу під час воєнного стану в порівнянні з довоєнним часом кількість вагітних з екстрагенітальною патологією зросла з 70,6% до 97,2%, серед яких провідне місце посідає ожиріння, частота якого зросла до 31%, а число вагітних з гестаційним цукровим діабетом на тлі ожиріння збільшилось в 1,5 рази. Кількість діабетичних фетопатій зросла до 36%, збільшилась частота розродження шляхом кесарева розтину, у стані асфіксії різного ступеня тяжкості народилось 48,3% новонароджених. На сучасному науково-методичному рівні отримані нові дані про аспекти патогенезу гестаційного цукрового діабету у жінок з ожирінням на підставі комплексного вивчення метаболічних показників, гормонів жирової тканини, ультразвукового дослідження абдомінального та вісцерального жиру. Отримані нові відомості щодо ендотеліального статусу, вмісту прозапальних та протизапальних цитокінів, процесів ериптозу, їх патогенетичне значення та вплив на перебіг вагітності у жінок з гестаційним цукровим діабетом на тлі ожиріння. Визначено особливості психоемоційного стану вагітних із гестаційним цукровим діабетом та ожирінням з урахуванням рівня тривожності та ризику розвитку післяпологової депресії, удосконалено опитувальник тривожного стану з урахуванням знаходження жінки в умовах прифронтової зони, виявлені зміни в показниках гормонів стресу. Доповнено наукові дані про роль мікробного навантаження кишківника, піхви, плаценти в розвитку ускладнень вагітності у жінок із гестаційним цукровим діабетом і ожирінням та їх профілактики. Досліджено стан фетоплацентарного комплексу за допомогою ультразвукового обстеження, допплерометрії, біофізичного профілю плода, кардіотокографії для об'єктивного визначення стану плода, наявності діабетичної фетопатії та планування термінів і методів розродження вагітних із гестаційним цукровим діабетом на тлі ожиріння залежно від результатів цервікометрії та еластографії. Отримані дані дозволяють розширити знання про етіопатогенез гестаційного цукрового діабету у жінок із ожирінням та обґрунтувати вибір методу підготовки до пологів, їх індукції, а також оптимізаціїї техніки оперативного розродження в залежності від стану матері та плода. Морфологічне та імуногістохімечне дослідження плацент дозволяє уточнити патогенетичні особливості розвитку гестаційного цукрового діабету у вагітних із ожирінням. Ефективність і безпечність розробленого алгоритму підтверджено зниженням значної кількості акушерських та перинатальних ускладнень як у впершенароджуючих, так і повторнородячих жінок із гестаційним цукровим діабетом та ожирінням, особливо відсотку кесарева розтину - у 2,6 рази, слабкості пологової діяльності та дистресу плода - майже втричі, асфіксії новонароджених - у 2,2 рази.

2. The dissertation is devoted to solving the urgent problem of obstetrics and gynaecology, namely, reducing obstetric and perinatal complications by identifying new links in the pathogenesis, optimizing pregnancy management and delivery of women with gestational diabetes mellitus and obesity in the context of military aggression, improving the algorithm of diagnostic and therapeutic and preventive measures. The study included 244 pregnant women, who were divided into four clinical groups: Group I - 66 (27.1%) obese pregnant women, Group II - 72 (29.5%) pregnant women with gestational diabetes mellitus, Group III - 76 (31.1%) pregnant women with combined course of gestational diabetes mellitus and obesity, group IV (control) - 30 (12.3%) practically healthy pregnant women. Epidemiological data from the medical records of 6303 pregnant women who were observed and delivered at the Regional Clinical Hospital in 2020-2023; the course of pregnancy, complications, and risk factors for gestational diabetes mellitus in 201 obese women with gestational diabetes mellitus were analyzed. The scientific novelty and practical significance of the dissertation is that for the first time in Ukraine, a comparative analysis of the state of a pregnant woman, the course of pregnancy, childbirth and the postpartum period, obstetric and perinatal complications in women with gestational diabetes mellitus in the setting of obesity before the outbreak of hostilities and during military aggression in the frontline zone was carried out. According to the results of a retrospective analysis, during martial law, compared to the pre-war period, the number of pregnant women with extragenital pathology increased from 70.6% to 97.2%, among which obesity took the leading place, with the frequency increasing to 31%, and the number of pregnant women with obesity-related

gestational diabetes mellitus increased 1.5 times. The number of diabetic fetopathies increased to 36%, the frequency of cesarean delivery increased, and 48.3% of newborns were born with asphyxia of varying severity. At the modern scientific and methodological level, new data on aspects of the pathogenesis of gestational diabetes mellitus in obese women have been obtained on the basis of a comprehensive study of metabolic parameters, adipose tissue hormones, ultrasound examination of abdominal and visceral fat. New information was obtained on the endothelial status, the content of proinflammatory and anti-inflammatory cytokines, eryptosis processes, their pathogenetic significance and impact on the course of pregnancy in women with obesity.The peculiarities of the psycho-emotional status of pregnant women with gestational diabetes mellitus and obesity were determined, taking into account the level of anxiety and the risk of developing postpartum depression, the anxiety questionnaire was improved taking into account the presence of women in the frontline zone, and changes in stress hormones were detected. The scientific data on the role of the microbial load of the intestine, vagina, placenta in the development of pregnancy complications in women with gestational diabetes mellitus and obesity and their prevention have been supplemented. The state of the fetoplacental complex was studied using ultrasound examination, Doppler, fetal biophysical profile, cardiotocography to objectively determine the state of the fetus, the presence of diabetic fetopathy and to plan the timing and methods of delivery of pregnant women with gestational diabetes mellitus in the setting of obesity, depending on the results of cervicometry and elastography. The obtained data allow to expand the knowledge about the etiopathogenesis of gestational diabetes mellitus in obese women and to justify the choice of the method of preparation for childbirth, its induction and improvement of the technique of operative delivery, depending on the condition of the mother and fetus. Morphological and immunohistochemical examination of the placenta allows to clarify the pathogenetic features of gestational diabetes mellitus development in obese pregnant women. The effectiveness and safety of the developed algorithm was confirmed by a significant reduction in the number of obstetric and perinatal complications in both first-time and repeat women with gestational diabetes mellitus and obesity, especially the percentage of cesarean section - by 2.6 times, weakness of labor and fetal distress - almost three times, and newborn asphyxia - by 2.2 times.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Лазуренко В. В., Железняков О. Ю., Шарашидзе А. Г., Лященко О. А., Овчаренко О. Б. Проблема гестаційного цукрового діабету у жінок із ожирінням під час війни в Харківській області. Перинатологія та репродуктологія:від наукових досліджень до практики. 2024;3(1):18-26. http://doi.org/10.52705/2788-6190-2024-03.1-02
- 2. Лазуренко В.В., Желєзняков О.Ю., Тертишник Д.Ю. Особливості оперативного розродження жінок із гестаційним цукровим діабетом на тлі ожиріння. Перинатологія та репродуктологія:від наукових досліджень до практики. 2024;3(2):5-14. http://doi.org/10.52705/2788-6190-2024-03.2-01
- 3. Гаркавенко К. В., Лазуренко В. В. Железняков О. Ю., Горбач Т. В., Лященко О. А., Афанасьєв І. В. Роль вітаміну К у виникненні аномальних маткових кровотеч у жінок із метаболічним синдромом. Вісник морської медицини. 2024;2(103):96-105. http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.12688149
- 4. Kudin I., Lazurenko V., Prokopiuk V., Zhelezniakov O., Panasovskyi M. Eryptosis as a link between bacterial reproductive tract infection and anemia in pregnant women. Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. 2024;2(52):70-77. https://doi.org/10.24061/2413-4260.xiv.2.52.2024.11

- 5. Лазуренко В., Железняков О., Алхімов С., Овчаренко О., Сафонов Р., Тертишник Д. Кесарів розтин в Україні та Великій Британії: збіги та відмінності. Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. 2024;3(53):143-150. https://doi.org/10.24061/2413-4260.XIV.3.53.2024.20
- 6. Железняков О. Ю., Лазуренко В. В. Васильєва І. А., Дмітрієва С. А., Пелих І. М. Клінічний випадок розродження вагітної з гестаційним цукровим діабетом на тлі ожиріння. Вісник морської медицини. 2024;3(104):82-9. http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.13889173
- 7. Железняков О.Ю., Лазуренко В.В. Удосконалення операції кесарів розтин у жінок із цукровим діабетом та ожирінням. Актуальні проблеми транспортної медицини. 2024;3(77):72-9. http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.13820870
- 8. Лазуренко В.В., Железняков О.Ю. Тривожний синдром у вагітних з ожирінням та гестаційним цукровим діабетом. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. 2024;3:23-28. https://doi.org/10.31718/2077-1096.24.3.23
- 9. Желєзняков О.Ю., Лазуренко В.В., Кравченко О.І. Психоемоційний стан вагітних з ожирінням та гестаційним діабетом в умовах військової агресії. Вісник проблем біології та медицини. 2024;3:133-140. http://doi.org/10.29254/2077-4214-2024-3-174-133-140
- 10. Лазуренко В.В., Желєзняков О.Ю., Тертишник Д.Ю. Ендотеліальні розлади у вагітних з ожирінням та гестаційним цукровим діабетом. Експериментальна та клінічна медицина. 2024;93(3):12-20. https://doi.org/10.35339/ekm.2024.93.3.lzt
- 11. Железняков О.Ю., Железнякова Н.М. Ожиріння як фактор реалізації метаболічних порушень при гестаційному цукровому діабеті. Український терапевтичний журнал. 2024;4:26-32. http://doi.org/10.30978/UTJ2024-4-26
- 12. Лазуренко В. В., Железняков О. Ю., Новікова І. В., Кризьська О. В., Сафонов Р.А., Лященко О.А. Клініко-патогенетичне значення мікробіоти організму жінки в розвитку гестаційного цукрового діабета у вагітних з ожирінням. Проблеми ендокринної патології. 2024;4:45-51. https://doi.org/10.21856/j-PEP.2024.4.05
- 13. Железняков О., Лазуренко В., Васильєва І., Фролова Т., Сафонов Р., Лященко О., Овчаренко О. Перинатальні аспекти розродження жінок із ожирінням та гестаційним діабетом. Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. 2024;4(54): 100-109. https://doi.org/10.24061/2413-4260.XIV.4.54.2024.14
- 14. Желєзняков О.Ю. Порівняльний аналіз перебігу вагітності та пологів у жінок із ожирінням та гестаційним цукровим діабетом в довоєнний час та під час військової агресії. Буковинський медичний вісник. 2024;4:42-46. http://doi.org/10.24061/24130737.28.4.112.2024.7
- 15. Желєзняков О.Ю., Тищенко О.М. Депресивні стани у породіль з ожирінням та гестаційним цукровим діабетом, які проживають в прифронтовій зоні. Вісник морської медицини. 2024;4(105):72-79. http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.14567343
- 16. Железняков О. Ю., Кудін І.Д., Лазуренко В. В., Новікова І. В., Кризьська О. В. Вагінальний та плацентарний мікробіом у вагітних та роділь з ожирінням та гестаційним цукровим діабетом. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. 2024;4:85-90. https://doi.org/10.31718/2077-1096.24.4.85
- 17. Лазуренко В.В., Железняков О.Ю., Сафонов Р.А., Гаркавенко К.В., Васильєва І.А., Зуб О.В., Пархоменко І.К. Ультразвукова діагностика вісцерального ожиріння у жінок із акушерсько-гінекологічною патологією. Український радіологічний та онкологічний журнал. 2024;32(4):491-503. https://doi.org/10.46879/ukroj.4.2024.491-503
- 18. Лазуренко В.В., Железняков О.Ю., Пархоменко І.К., Зуб О.В., Гаркавенко К.В. Особливості гормонального статусу у жінок із ожирінням та акушерсько-гінекологічною патологією. Вісник проблем біології та медицини. 2024;4(175):388-397. 10.29254/2077-4214-2024-4-175-388-397
- 19. Lazurenko V.V., Zhelezniakov O.Yu., Prokopiuk V.Yu. Eryptosis contributes to gestational diabetes mellitus in maternal obesity. Inter Collegas. 2024;11(3):23-28. https://doi.org/10.35339/ic.11.3.lzp

- 20. Железняков О.Ю. Біомаркерний потенціал адипокинів при формуванні девіантного метаболічного профілю у вагітних з гестаційним цукровом діабетом та ожирінням. Актуальні проблеми транспортної медицини. 2024;4(78):170-178. http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.14544443
- 21. Kaverinska A.I., Lazurenko V.V., Zhelezniakov O.Yu., Prokopiuk V.Yu. Anti-apoptotic Effect of Umbilical Cord Cryoextract and Lyophilized Form on L929 Cells. Regulatory Mechanisms in Biosystems. 2024;15(4):980-984. https://doi.org/10.15421/0224144
- 22. Желєзняков О.Ю. Стан плода та новонародженого від матерів з ожирінням та гестаційним цукровим діабетом. Перинатологія та репродуктологія:від наукових досліджень до практики. 2024;4(1):7-16. 10.52705/2788-6190-2024-04.1-01
- 23. Лазуренко В.В., Железняков О.Ю., Мирошниченко М.С, Железняков ЕЮ. Імуногістохімічні особливості макрофагів у плацентах жінок із ожирінням та гестаційним цукровим діабетом. Експериментальна та клінічна медицина. 2024;94(4):8. https://doi.org/10.35339/ekm.2024.93.4.lzm
- 24. Желєзняков О.Ю Психологічні особливості вагітних жінок із гестаційним цукровим діабетом на тлі ожиріння. Перинатологія та репродуктологія:від наукових досліджень до практики. 2024;4(2):18-22. https://doi.org/10.52705/2788-6190-2024-04.2-01
- 25. Железняков О.Ю. Психо-емоційний стан вагітних Харківської області в умовах війни. В: Мат. Міжнародної наукової конференції «Розвиток наук в умовах нової реальності: проблеми та перспективи» (04.10.2024; м. Ужгород, Україна). С.227-231.
- 26. Железняков О. Ю., Лазуренко В. В. Особливості стану плода та новонародженого від вагітних з гестаційним діабетом на тлі ожиріння. В: Світ наукових досліджень. Випуск 34: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 22-23 жовтня 2024 р.) / за ред. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Тернопіль: ФОП Шпак В.Б. 2024. 133-137.
- 27. Железняков О. Ю., Лазуренко В. В. Зміни мікробіоти кишківника у жінок із гестаційним цукровим діабетом та ожирінням. В: Мат. VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences» (29.11.2024; Вінниця, Україна - Відень, Австрія),- 956-960.
- 28. Железняков О. Ю. Вплив ожиріння та гестаційного цукрового діабету на ендотеліальні та гормональні показники у вагітних. «Проблеми, пріоритети та перспективи розвитку науки, освіти та суспільства в XXI столітті»: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Рівне, 23 січня 2025 р.): у 2 ч. Рівне: ЦФЕНД, 2025. Ч. 2. 66-68.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U002218, 0123U104315

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маланчук Лариса Михайлівна

2. Larysa M. Malanchuk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0207-3281

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

Код за ЄДРПОУ: 02010830

Місцезнаходження: Майдан Волі, буд. 1, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Медведь Володимир Ісаакович

2. Volodymyr Medved

Кваліфікація: д.мед.н., професор, член-кор., 14.01.01, 14.01.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4283-1211

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа «Всеукраїнський центр материнства та дитинства Національної академії медичних наук України»

Код за ЄДРПОУ: 45460659

Місцезнаходження: вул. Платона Майбороди, буд. 8, Київ, 04050, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія медичних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жук Світлана Іванівна

2. Svitlana Zhuk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1565-8166

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, буд. 9, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Бенюк Василь Олексійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Бенюк Василь Олексійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Ковалюк Тетяна Володимирівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна